

Omgevingsparticipatie

Onze visie

1) INLEIDING

Iedereen in Nederland gaat meer van de energietransitie merken

Energie. We kunnen niet zonder. Het is de motor van ons bestaan. Onze economie. Nederland heeft één van de meest betrouwbare nutsvoorzieningen ter wereld. Nog wel, maar het bestaande elektriciteitsnet loopt tegen zijn fysieke grenzen aan. Door de snelle toename van zonnepanelen en de elektrificatie van huizen, bedrijven, industrie en mobiliteit raakt het elektriciteitsnetwerk overbelast. Hierdoor kunnen bedrijven die meer elektriciteit willen verbruiken geen nieuwe aansluiting krijgen. En krijgen ook huishoudens steeds vaker te maken met spanningsklachten. Dit kan variëren van zonnepanelen die niet kunnen terugleveren tot knipperende verlichting in huis en in het meest extreme geval en de uitval van stroom.

Om ervoor te zorgen dat iedereen in Nederland altijd toegang heeft tot duurzame energie zijn wij bezig met de grootste verbouwing van het elektriciteitsnetwerk ooit. In de komende 7 jaar breiden wij het elektriciteitsnet uit met meer dan 15.000 laag- en middenspanningsstations. Hiervoor is ruim 1 miljoen m² ruimte nodig en zal één op de drie straten opengaan. Iedereen in Nederland gaat meer merken van de energietransitie en onze werkzaamheden. Daarom nemen wij een actieve houding aan en organiseren wij participatie met omwonenden op tijd. Goed en tijdig informeren is hierbij onze belangrijkste participatiestrategie. Door dit proactief te doen willen wij begrip creëren en overlast voor de omgeving zoveel mogelijk verminderen.

Wij geloven dat met een actieve samenwerking met gemeenten en goede communicatie met de omgeving we deze uitbreidingen aan het elektriciteitsnetwerk weten te realiseren. Met het ingaan van de Omgevingswet op 1 januari 2024 hebben wij in sommige gevallen ook een wettelijke verplichting om participatie met de omgeving te organiseren.

Wie is Enexis Netbeheer?

Enexis Netbeheer zorgt voor de aanleg, het onderhoud en de uitbreiding van het gas- en elektriciteitsnet in een verzorgingsgebied. Het is onze wettelijke taak om bedrijven, woningen en andere gebouwen in Nederland aan te sluiten op het energienet. Op basis van de plannen van provincies en gemeenten voor de energietransitie, breiden wij het elektriciteitsnet uit.

Leeswijzer

Deze visie op omgevingsparticipatie gaat eerst in op het begrip omgevingsparticipatie. Vervolgens wordt beschreven welke doelen er nagestreefd worden en welke uitgangspunten worden gehanteerd bij het vormgeven van het participatieproces met de omgeving. Tot slot wordt er benoemd wat de rollen van de verschillende partijen zijn in dit participatieproces.

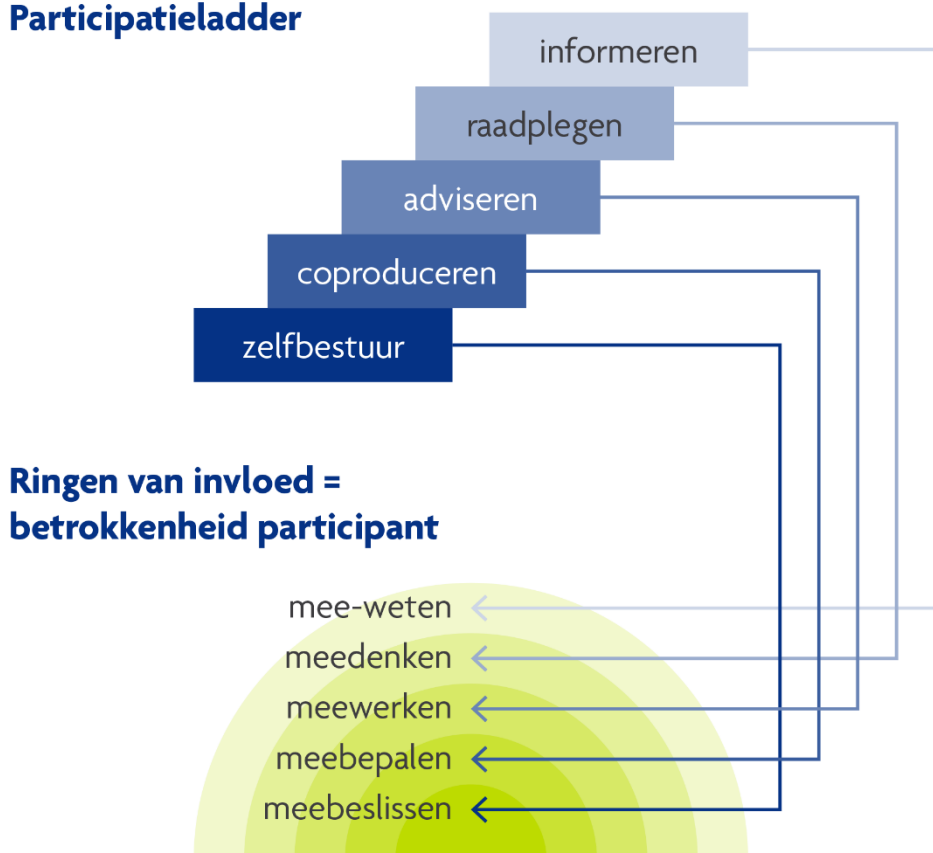
2) HET BEGRIP OMGEVINGSPARTICIPATIE

Participatie betekent deelnemen en meedoen. Tot voor kort was burgerparticipatie hoofdzakelijk een overheidsaangelegenheid, waarbij burgers wordt gevraagd mee te denken en te doen bij keuzes en vragen rondom dringende onderwerpen, zoals woningbouw of de energietransitie. Door burgers te betrekken en invloed te geven op beleidskeuzes wil de overheid meer maatschappelijk draagvlak creëren. Met de komst van de Omgevingswet op 1 januari 2024 moeten in sommige gevallen ook andere partijen participatie met burgers gaan organiseren. Initiatiefnemers van (grote) ruimtelijke projecten, zoals Enexis Netbeheer, worden aangemoedigd of verplicht om participatie met de lokale omgeving te organiseren.

De participatieladder

Enexis Netbeheer maakt gebruik van de participatieladder om het participatieproces met de omgeving vorm te geven. Deze ladder geeft inzicht in de mate van betrokkenheid en de verschillende niveaus waarop omwonenden kunnen participeren. De lagere niveaus van participatie zijn mee-weten (informereren) of meedenken (raadplegen), hogere niveaus zijn meewerken (adviseren), meebepalen (coproduceren) en meebeslissen (zelfbestuur). Enexis zet de niveaus mee-weten en meedenken in bij haar projecten. Deze niveaus vormen de verschillende treden, van laag tot hoog, van de zogeheten participatieladder.

Participatieladder

Figuur 1: de participatieladder en ringen van invloed

Participatie bij nutsvoorzieningen

De energie-infrastructuur vormt samen met onze drinkwatervoorziening de vitale infrastructuur van Nederland. Zonder deze voorzieningen valt Nederland stil. Bij de aanleg van een nutsvoorziening zijn er meer beperkingen aan de kaders waarbinnen burgers kunnen participeren dan bij bijvoorbeeld een herontwikkeling van een gebied. De nieuwe elektriciteitsstations zijn technische gebouwen, deze voldoen aan hoge veiligheidsstandaarden. Daarnaast moet het elektriciteitsstation aansluiten op het huidige elektriciteitsnetwerk, het kan dus niet overal geplaatst worden. Om tot een goede locatie te komen voor een nieuw elektriciteitsstation wordt een berekening gemaakt. Hieruit volgen een aantal of soms zelfs maar één locatie waar het nieuwe elektriciteitsstation kan komen. Als er voldoende locaties mogelijk zijn laten wij ook omwonenden meedenken. Het definitieve locatie besluit neemt Enexis in overleg met gemeenten en provincies. Omwonenden kunnen meedenken over de aankleding van het elektriciteitsstation. Met verschillende mogelijkheden voor de afwerking van het elektriciteitsstation zoals een vrije kleurkeuze, kunstuitingen of beplanting op en rondom het elektriciteitsstation.

3) DOELEN OMGEVINGSPARTICIPATIE

Wij vinden het belangrijk om de omgeving goed en tijdig te informeren over onze plannen. Met omgevingsparticipatie hebben we het volgende voor ogen:

Begrip

Ons belangrijkste doel van omgevingsparticipatie is lokaal begrip creëren voor de noodzakelijke uitbreidingen aan het elektriciteitsnetwerk. De energietransitie is een enorme opgave waar iedereen in Nederland wat van gaat merken. Door met elkaar in gesprek te gaan, krijgen betrokkenen meer begrip voor elkaars standpunten en perceptie en voor keuzes die moeten worden gemaakt. Dit zorgt voor begrip bij omwonenden voor de werkzaamheden van Enexis, ook als deze tijdelijk hinder veroorzaken. Door omgevingsparticipatie in te zetten voorkomen we vertraging en zorgen we voor meer begrip voor de werkzaamheden. Hierbij maken wij de afweging hoe omgevingsparticipatie wordt ingezet, want een te uitgebreide participatie kan vertragend werken.

Belangen in beeld

Door de omgeving goed en tijdig te informeren ontstaat er een dialoog. Hierdoor krijgen wij lokale belangen in beeld en kunnen wij deze waar mogelijk meenemen in onze plannen. Wij zijn ook realistisch niet alles kan, en leggen dit duidelijk uit aan betrokkenen. Ons uitgangspunt is dat er ruimte is in het proces om ideeën, aandachtspunten, opmerkingen of zorgen met ons te delen. En leren wij als organisatie hoe wij zo goed mogelijk aansluiten bij de behoeften van de maatschappij.

Vertrouwen

Door goed, tijdig en doorlopend met de omgeving te communiceren willen we verrassingen voorkomen. We zijn altijd duidelijk over de kaders van het participatieproces, welke stappen we nemen en wat er is gedaan met de uitkomsten van het proces. Dit koppelen we terug naar de betrokkenen.

Aanvullende opmerking

Door het participatieproces hopen wij dat dat er meer draagvlak in de omgeving ontstaat. Maar dit is meer een effect, geen doel. Wij realiseren ons dat niet iedereen altijd eens zal zijn met onze plannen en daarom benoemen we draagvlak (consensus) niet als doelstelling.

4) UITGANGSPUNTEN PARTICIPATIEPROCES

Bij het participatieproces zijn verschillende partijen betrokken. Vanuit de samenleving zijn dat inwoners, ondernemers en (vertegenwoordigers) van verenigingen, stichtingen en andere maatschappelijke organisaties. Om al deze partijen zo goed mogelijk te informeren en te betrekken hanteren wij de volgende uitgangspunten bij het vormgeven van het participatieproces.

Toegankelijk

Wij vinden het belangrijk dat iedereen die mee wil doen, mee kan doen. Daarom organiseren we participatie zoveel mogelijk lokaal én online. Zodat iedereen op zijn eigen moment informatie kan vinden of kan meedoen aan het participatieproces. Door onder andere meer gebruik te maken van beeldtaal in onze communicatie willen we de mogelijkheid tot participeren zo laagdrempelig mogelijk te houden.

Open en transparant

We werken volgens een vaste, transparante methode om tot een participatieaanpak te komen. Een belangrijk onderdeel hiervan is het bepalen van de mate en het niveau van participatie. Hoe groter de impact op de omgeving, hoe belangrijker het is om de omgevingspartijen te betrekken.

We denken goed na over het participatieniveau en de ruimte voor inbreng. We zijn open en transparant over het doel van de participatie, waarover participatie plaatsvindt, het participatieniveau en wat er met de inbreng van de participant wordt gedaan.

Betrouwbaar

We communiceren duidelijk welke stappen we nemen en geven terugkoppeling op wat er met de uitkomsten van het participatieproces is gedaan. We informeren de omgeving goed, tijdig en doorlopend zodat iedereen altijd op de hoogte kan blijven. En het voor iedereen op voorhand duidelijk is wat er wanneer gaat gebeuren.

5) ROLLEN IN HET PARTICIPATIEPROCES

De plannen van provincies en gemeenten zijn zeer bepalend voor de benodigde uitbreidingen aan het elektriciteitsnet. Daarom organiseren wij participatie met de omgeving bij voorkeur samen met lokale overheden. Zodat alle inwoners in Nederland tijdig worden meegenomen in de (lokale) plannen voor de energietransitie en de hiervoor benodigde uitbreidingen aan het elektriciteitsnet.

6) TOT SLOT

Alle keuzes hebben consequenties. Uitgebreide participatieprocessen kosten maatschappelijk geld én tijd, die wij niet hebben. Ook voor de mogelijkheden tot ruimtelijke inpassing van, met name de elektriciteitsstations in de buurt, moet continu een afweging worden gemaakt tussen inpassingswensen, snelheid van bouwen en (maatschappelijke) kosten. Samen met de gemeente bepalen we deze kaders voor het participatieproces met de omgeving.

